

By die robot in Eerstelaan

Marita van Aswegen

By die robot in Eerstelaan – Marita van Aswegen

1 twee pare voete girts oor die teer
2 sy arm en nek is so styf en seer
3 sy bene so lam van gister se staan
4 ingehaak volg hy gedwee waar hulle gaan

5 motors se bande knars tot stilstand
6 in die blikkie klingel vyf sent en 'n rand
7 hy ruik die vis-en-tjipswinkel van eerstelaan
8 hier by die robot waar hy die dag omstaan

9 sy arm word gepluk en geruk en hy skrik
10 toe sy voet dom oor 'n pyp eenkant toe swik
11 “ons beter geld kry, of ek los jou hier,”
12 sis die tsotsi en sy asem ruik na bier

13 sy hart klop vinnig soos dié van 'n bang kind
14 hoe sal hy weer sy lêplek van hier af kan vind?
15 die verkeerslig klik en die enjins brul saam
16 sy dowwe oë bewend opwaarts geslaan

17 trieng, trieng lui 'n fiets se klokkie
18 hy buk af en trek aan sy stukkende sokkie
19 die verkeerslig klik en bande skuur oor teer
20 sy arm en skouers is so styf en so seer

21 'n motorruit tjier af en ver weg dreun 'n bus.
22 as die dood hom tog net wil kom haal
23 dan kan hy vir ewig en altyd rus
24 die tsotsi skraap sy keel en spoeg 'n straal

25 geld klingel in die blikkie en lê dan stil
26 die duiwe koer en 'n kindjie jil
27 "mammie hy's blind," piep 'n dogtertjie sag
28 hy draai sy kop skuins en hy wag

29 "hier is nog tien rand," sê die vrou
30 "koop vir jou iets om aan te kou"
31 die verkeerslig klik en hy hou aan met wag
32 die tsotsi pluk hom aan sy seer arm en lag.

Hierdie gedig gaan oor 'n bedelaar wat by Eerstelaan bedel.
Hy is 'n ou blinde man en word deur 'n tsotsi misbruik.
Die digter beskryf sy vrese en gevoel en wat hy beleef.

Die blinde man moet sin uit sy donker wêreld maak deur na klanke en geluide te luister. Stylmiddele wat gebruik word:

- Klanknabootsing/onomatopoeie
- Halfrym: alliterasie en assonansie

Bou :

8 kwatryne

Paarrym

**Enjambement r. 1-10; 12-26;
27-28 en 31-32.**

**Bind gedagtes saam en
verdoesel rym**

Tema:

Mense wat swaar kry word uitgebuit.

Moenie neersien op arm mense nie

Stemming: simpatiek

**“robot” kan dui op die robot beweging van die bedelaar
soos 'n marionet en die tsotsi reguleer hom.**

Dit is twee mense (sinekgoee)
Die een lei die bedelaar.

HALFRYM:
Alliterasie: **s-klank**
Assonansie: aa-klank

1 **twee** pare voete **girts** oor die teer
2 sy arm en nek is so **styf** en **seer**
3 sy bene so lam **van gister se staan**
4 **ingehaak** volg hy **gedwee** waar hulle gaan

Hy het die vorige dag ook lank
gestaan en bedel.

**Hy kan nie sien nie of te
swak om alleen te loop**

(submissive)
gehoorsaam/gewillig

Klanknabootsing/
onomatopee

5 motors se bande **knars** tot stilstand
6 in die blikkie **klengel** vyf sent en 'n rand
7 hy ruik die vis-en-tjipswinkel van eerstelaan
8 hier by die **robot** waar hy **die dag omstaan**
verkeerslig

Hy staan die hele dag daar

9 sy arm word gepluk en geruk en hy skrik
10 toe sy voet dom oor 'n pyp eenkant toe **swik**
11 “**ons beter geld kry, of ek los jou hier,**”
12 **sis die tsotsi** en sy asem ruik na bier

Skeef trap (stumble)

Die tsotsi dreig die blinde

Sis = slang se geluid

Eerste keer wat ons sien wie die blinde lei.

Metafoor: die tsotsi is soos 'n slang.

Vergelyking: Die bedelaar se hart klop word vergelyk met die hartklop van 'n bang kind. Beklemtoon hoe bang die bedelaar vir die tsotsi is.

Lêplek = waar hy slaap-plek kry. Hy het nie 'n huis nie.

13 sy **hart klop vinnig soos dié van 'n bang kind**
14 hoe sal hy weer sy **lêplek** van hier af kan vind?
15 die verkeerslig **klik** en die enjins **brul** saam
16 sy **dowwe oë bewend opwaarts geslaan**

Klanknabootsing

Bedelaar hoor hoe die verkeerslig groen word en die karre brul om weg te trek.

Sy oë is dof (dull). Lyk soos blinde se oë (letterlik) hy is nie gelukkig nie (fig). Dit bewe (tremble). Kyk op na God vir hulp.

klanknaboetsing

17 trieng, trieng lui 'n fiets se klokkie
18 hy buk af en trek aan sy stukkende sokkie
19 die verkeerslig klik en bande skuur oor teer
20 sy arm en skouers is so styf en so seer

Herhaling van r.2+3 – beklemtoon hy leef in pyn/
hy is oud. (ook herhaling in r. 32)

“bande skuur”

Lig is weer rooi en motors
moet vinnig stop/rem.

“motorruit tjier”
Iemand draai hul
motorruit af - om
vir hom geld te
gee.

klanknaboetsing

21 'n motorruit tjier af en ver weg dreun 'n bus.
22 as die dood hom tog net wil kom haal
23 dan kan hy vir ewig en altyd rus
24 die tsotsi skraap sy keel en spoeg 'n straal

Hy wens homself dood./
Hy kry swaar.

“skraap sy keel” – wil iets sê.
“spoeg” wil bedelaar beledig en
wys hy is sy baas.

klanknabootsing

25 geld **klingel** in die blikkie en lê dan stil
26 die duiwe **koer** en 'n kindjie **jil**
27 “mammie hy’s blind,” **piep** ‘n dogtertjie sag
28 **hy draai sy kop skuins en hy wag**

“jil” = jest

Dogtertjie is nie gewoond aan
‘n blinde persoon nie

Probeer luister of iemand geld gaan ingooi of nie.

Blind Man, Its a beautiful day and I cant see it...!!!.mp4

29 “hier is nog tien rand,” sê die vrou
30 “koop vir jou iets om aan te kou”
31 die verkeerslig **klik** en **hy hou aan met wag**
32 die **tsotsi pluk hom aan sy seer arm en lag.**

“hy wag” – Herhaling r. 28
Letterlik: wag dat die tsotsi hom weg lei
of hy wag vir die volgende donasie.
Figuurlik: Die bedelaar wag vir ‘n beter
toekoms

klanknabootsing

Hy is tevrede met die bedelaar.